Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 117.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

SRODA 24 Maja 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
22	6	27 4. 09	+10, 6	4. 92	Zachodni	słaby	Pochmurno	Dészcz
	2	3, 70	+13, 3	6 01	PP. Zachodni	,,	,,	Burza
	10	3. 74	+11, 6	5 28	Wschodni	,,	,,	

Wiadomości krajowe.

AUSTRYA.

Wiédeń 18 *Maja.* Co spowodowało Cesarza do wyjazdu trudno odgadnąć, a mniemania co do tego są rozmajte. Jedni uważają tę ucieczkę za ułożony figiel pomiędzy ministerstwem a arystokracyą, przez który miano reakcyą na celu, aby pod dobremi warunkami znowu do stolicy powrócić. Ryzykowna gra! drudzy uważają w tém podstęp szlachty, która już 16 maja bardzo licznie z Wiédnia uciekała, starając się dwór za sobą pociągnąć aby przez to pokryć swoją hańbę; a nareszcie są tacy, którzy odjazd ten Cesarza, Cesarzowéj, A. X. Franciszka Karola i A. X. Zofii wraz z trzema innemi xiążętami, uważają za owoc kunsztownie wznieconéj obawy, którą kamarilla wywołała, aby Monarchę przez to w błąd wprowadzić. Mówiono wczoraj o nowéj kombinacyi ministerstwa, w którém wydział spraw zagranicznych ma objąć Br. Wessenberg, spraw wewnętrznych Hr. Montecucolli, a finansów bankier Stametz Mayer. Przybyła tu deputacya z Budy, żądając wydania chronionego się tutaj Br. Lederer.

— *Dnia* 19 *Maja.* —

Niemamy teraz żadnéj wątpliwości, że nadworna kamarilla nakłoniła Cesarza do tego nagannego kroku, aby stolicę potajemnie opuścił, i ludność tejże wystawił na kłótnie stronnictw. Plan ten jednak zupełnie się nie udał; stronnictwa niebawem porozumiały się, i połączyły dla ścisłego utrzymania porządku; polityczny centralny komitet gwardyi narodowéj, to jabłko niezgody pomiędzy ministeryum a obywatelstwem, wcielił się do komitetu bezpieczeństwa, a pokój i porządek panują.

(G. Wr.)

— *Dnia* 20 *Maja.* —

Według wiadomości przez ministeryum wojny wczoraj wieczór od Hr. Nugent otrzymanych z Visnadello z d 16 Maja, Treviso jest obsadzone licznym garnizonem nieprzyjacielskim, i wiele posiada dział, nie można przeto spodziéwać się, by od razu było zdobyte.

Gdy zaś połączenie korpusu Hr. Nugent z armią pod Weroną jest wielkiéj wagi, przeto tenże postanowił, z całym swoim korpusem najkrótszą drogą przez cytadellę nad Brentą przejść, wszystkie napotykane przeszkody usunąć, i połączenie się z Feldmar. Radeckim uskutecznić.

Dla zabezpieczenia tego odwrotu przez Piave i Tagliamento, polecono Fldm. Br. Stürmer pułk piechoty Haynau i kilka batalionów granicznych nad Piave ustawić. W Belluno pozostaje 8 kompanij pod pułkownikiem Br. Stillfried.

Według prywatnych wiadomości z Visnadello z d. 17 b. m. Hr. Nugent zdał komendę Fldm. Hr. Thun, sam zaś udał się do Görtz z przyczyny nadwerężonego zdrowia. W nocy na wtorek słyszano huk dział od Treviso, z czego wnoszono, iż nasze wojsko miasto to bombardowało. Treviso, więcéj jak kiedy jest przysposobione do oporu. Cofnięcie ciężkich dział do Palmanuowa, daje do poznania, iż jenerał d' Aspre, jest w marszu z działami oblężniczemi.

Z Tryestu nadeszła tu wiadomość, iż przybył tam angielski okręt *Terribile* w d. 18 z Wenecyi, i doniósł, że Neapolitańska flota składająca się z 6 fregat i 4 małych wojennych okrętów, mogąca mieć 4—5,000 wojska liniowego, do Golfu weneckiego przybyła. Nasza flotylla ulegając przemagającéj sile, cofnęła się do Poli, a tak, blokada Wenecyi jest zniesioną.

Komitet bezpieczeństwa miasta Wiédnia uznany przez radę ministeryalną, składa się z 20 stałych członków. Komitet ten ogłosił, iż każdy cudzoziemiec, jakimkolwiek sposobem usiłujący spokojność i bezpieczeństwo miasta, przez burzliwe mowy, rozszérzanie pdburzających pism, i tém podobném zagrozić, bez żadnego względu ulegnie karze według całéj surowości praw.

Dla zapobieżenia możebnym pogłoskom, przez źle myślących rozpuszczanym, troskliwości naczelnego Szambellana powierzyła rada ministrów, klejnoty należące do skarbu państwa, i różnych w zamku zgromadzonych kosztownych przedmiotów.

Według objawienia Wiédeńskiego komitetu bezpieczeństwa, rozszérzają się pogłoski o niebezpieczeństwie państwa przez grożące bankructwo.

(G. w. W.)

Hr. Montecuccoli ogłosił zdany mu rapport od

delegowanych co do szczegółów podróży Jego C. C. KK. Mości z familią; między innemi doniesiono, iż na pierwszéj stacyi od Wiédnia, gwardzista Narodowy miał zawołać do cesarskiego powozu: „nakoniec już czas, aby się oddalili.“

J. C. K. Mość w d. 17 b. m. przyjmował deputacyą z miasta i okręgu Krakowskiego z zażaleniem na postępowanie tamtejszych władz cywilnych i wojskowych, i zapewnił tęż Deputacyą o poleceniu jak najściślejszego śledztwa co do doznanych krzywd.

Uprzywilejowane C. K. Gremium kupców i towarzystwo przemysłu niższéj Austryi podało do publicznéj wiadomości, iż dla zapewnienia o bezzasadności wieści o bankructwie państwa, obowięzuje się wszelkie banknoty z austryackiego narodowego banku w jakichkolwiek wartościach tak na wexle, kupna, sprzedaże i t. p. przyjmować w nominalnéj wartości, które następnie w wszystkich kassach publicznych branemi będą. (G. d. W.)

CZECHY.

Praga 18 *Maja.* Wybory na Niemiecki parlament po największéj części tak między ludnością Niemiecką jak i Czeską wcale przedsiewziętemi nie są, tylko pare miasteczek, jako to: Leitmeritz i Ellbogen wybrały pp. M. Hartmana, i Hr. Somarugę; ci jako ani nie pełnomocni, ani ztąd nie uznani będą tam bardzo smutną rolę odgrywać. (G. Wr.)

Dzień dzisiejszy będzie najpamiętniejszy w dziejach wolnego Królestwa Czeskiego. Braterstwo czeskiego i niemieckiego stronnictwa ma być uroczystością uczczone! Obywateli, kupców i szlachty resursa, jako różniące się dotąd w politycznych mniemaniach, zgodziły się na uchylenie wszelkich zatargów co do narodowości.

Naczelnicy niektórych stronnictw niemieckich uroczyście oswiadczyli, że wcale nie wyślą deputowanych na Frankfortski parlament. (G. w. W.)

WĘGRY.

Peszt 16 *Maja.* Całe miasto jest zaallarmowane, przybyła sztafeta miała rządowi przywiéźć przestraszającą wiadomość, że 60,000 Serbów z 50 działami przeszło Węgierskie granice, i już Semlin zajęli. Z pewnego źródła wiadomo, że rząd w saméj rzeczy otrzymał sztafetę od jenerała Hrabowskiego komendanta w Peterwaradynie a obecnie komisarza wojskowego nad pograniczem wojskowém, w Kroacyi i Slawonii, według téj wiadomości, wielkie hufce uzbrojonych Serbów, pokazały się nad granicą zamierzając napad na Banat. Wysłani tam przez jenerała szpiedzy zapewniają, że Serbowie posiadają do 100,000 strzelb, i kilka dział, a szeregi tych codziennie się powiększają. Na Węgierskiej ziemi mieszkający Serbowie, są po większéj części z swojemi powyższemi braćmi w związkach, a ztąd niebezpieczeństwo jest wielkie. Teraz dopiéro nasze ministeryum ocknęło się z letargu, oby nie było za późno! Zgromadzili się niebawem u A. X. vice króla, i postanowiło środki, których opinia publiczna już od miesiąca napróżno domagała się. Wezwanie do utworzenia korpusu ochotników ma być jutro wydane, ci mają natychmiast utworzyć się w 10,000 i żołd pobiérać. Jenerał Hrabowski został wezwany, aby wojskowy kordon nad Serbską granicą rozciągnął, i wszelki związek przeciął z Serbami, obwinionych Serbów na Węgierskiéj ziemi rozbroić, i całą tę okolicę w stanie wojennym ma ogłosić. Podobnież burza grozi od wschodu, w północnych komitatach Sławiańskich wybuchło powstanie, rabunku doświadczają żydzi, szlachta, i niemieccy mieszkańcy; tak tu jak i na pograniczu wojskowém rozrzucają rossyjskie proklamacye pomiędzy lud, który wzywają do połączenia się z potężném mocarstwem carów. Teraz zapewne Wiédeński gabinet otworzy oczy, na przyjacielskie usługi Rossyi. (G. Wr.)

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Żaden dziennik nie występuje z większą energią przeciwko postanowieniu ministeryalnemu powrotu xięcia pruskiego dotyczącemu, jak gazeta Trewirska „Najbliższy tronu poddany, mówicie, wrócić musi do kraju! Zkądże to wiecie panowie, że on jest najbliższym tronu. Lud się oświadczył wprost przeciwnie, lud orzekł w swém wszechwładztwie, że on jest ostatnim a nie piérwszym przy tronie. A wy jesteście tylko ramieniem ludu, gdyż lud cały nie może sam wykonywać swéj woli, nie możecie więc robić ostatniego piérwszym, dopóki lud na zgromadzeniu narodowém stanowczo nie orzecze. Widzicie w tym powrocie „rękojmię przyszłości ojczyzny?“ My wam powiemy co w nim widzimy. Zróbcie jak Francuzi nieroztropne, oburzające prawo regencyi, a wkrótce nie będzie już tajemnicą kto ma być ostatnim królem pruskim. Wasz xiążę potrzebny jest dla „potęgi państwa“. Chcecie go jednocześnie wysłać na dwa wielkie zgromadzenia jako męża uposażonego „w dzielność i intelligencyą? O biedny ludu, który tak całkiem od jednego xięcia pruskiego zależysz! A i ty biédne xiążę obarczone taką massą interesów! Tak więc kierują twoje prawe ramie na Szlezwig, lewe nad Ren, wielki mózg do Frankfórtu, mały do Berlina a serce... ku rossyjskiéj granicy. Cóż to za dzielność! co za intelligencya! Na zgromadzeniu Berlińskiém ma xiążę zdawać examen jako wielki hemoroidarius państwa, to powód jego podróży do Anglii. Wiécie to dobrze, co to jest ta „missya?“ xiążę uciekł do Anglii dla nauczenia się wolności u professora Wellingtona w jednéj ławce z Metternichem, Guizotem i ojcem Roothanem! Późniéj udaje się do Belgii, uczy się „instytucyj“ od professora Nothomba na kolei żelaznéj, na poczekaniu. Ta podróż na kolei żelaznéj dla poznania „słynącéj z instytucyj swoich Belgii“ jest powodem spóźnienia powrotu xięcia pruskiego! O Gallus Mathiae, o Gallimathias! Zaledwie się zwaliła arbitralność tak zwanéj biurokracyi i szkoły historycznéj, aliści podnosi głowę obrzydliwsza nierównie arbitralność pod maską konstytucyonalizmu.

Dowiadujemy się, że ministeryum zamierza przedstawić zgromadzeniu narodowemu projekt do konstytucyi. Któż jest jego autorem? oto ministeryum,

ślepe narzędzie w ręku jednego czynnika króla! Mażto tymczasowe min. prawo do tego? Spodziéwamy się, że zgromadzenie jednomyślnie odpowie na to pytanie przeczeniem. Do ułożenia projektu konstytucyi samo tylko zgromadzenie reprezentantów ludu ma prawo, za pośrednictwem wybranéj z swego grona komissyi.

Szlezwig 17 *Maja*. Krąży tu pogłoska, że król duński kazał się koronować w Roetkilde, i przybrał syna królewicza następcę tronu szwedzkiego. *(D. Pol.)*

NIEMCY.

Frankfórt 18 *Maja*. Wczoraj wieczór, zgromadzeni członkowie na parlament (do 300) postanowili nazajutrz po południu o 3 god. zebrać się w sali cesarskiéj, a ztamtąd o godz. 4 udać się do kościoła Sgo Pawła na sejm przeznaczonego, gdzie zarazem otwarcie sejmu przez starszego prezydenta nastąpić ma. Najstarszy wiekiem deputowany, były burmistrz Behr z Bambergu, reprezentant z Bawarskiego obwodu Kronach mający 73 lat, jest prezydującym. (P. S. A.)

Poseł z Brunszwigu uczynił wniosek w imieniu swojego rządu, by obrady były jawnemi. Wszelkie narady nad konstytucyą mają publicznie *in pleno* odbywać się, a większość głosów ⅔ ma być stanowczą. Wnioski te zostały poddane rewizyi.

Wielka myśl, nad całemi niemcami rozszérzonego zgromadzenia niemieckiego Narodu, śmiało na przód postępuje. Godłem jest ich: „wolność, jedność, porządek i sprawiedliwość.“ Jego działalność zarówno jest przeciw anarchii, jak i przeciw reakcyi wymierzoną.

W Jena zgromadzili się obywatele z Wejmaru i Jeny, i zgodzono się protestować na zgromadzeniu Narodowém w Frankfórcie przeciw obiorowi niemieckiego Cesarza, przeciw systemowi dwu izbowemu i przeciw sądowi związkowemu.

Hamburg 18 *Maja* Przejeżdżający tędy adjutant jenerała Halkett z depeszami do Hanoweru, doniósł o zawarciu pokoju z Danią za pośrednictwem Anglii. (G. Wr.)

Hamburg 18 *Maja*. Pomiędzy pruskim jenerałem Wrangel, a duńskim jen. Hedemann zawartą została ugoda, o wymianę jeńców, których liczba do 1000 ludzi tak z jednéj, jak i z drugiéj strony wynosi. *(D. Pol.)*

SZWAJCARYA.

Z strony Austryi nadesłano notę do rządu związkowego, w któréj protestuje Austrya przeciw tworzeniu korpusów ochotników do Włoch, jako przeciwnego traktatom, neutralności, i prawu narodów. (P. S. A.)

FRANCYA.

Paryż 16 *Maja*. W przedłożonych zgromadzeniu narodowemu depeszach tyczących sprawy włoskiéj, powtórnie oświadcza rząd francuzki sardyńskiemu rządowi, iż tegoż jest niezłomném postanowieniem, nie inaczéj interweniować w interesie Włoch, jak tylko wtedy, gdy niepodległość tychże będzie w niebezpieczeństwie, lub też, gdy współdziałanie francuzkiéj armii żądaném będzie. Eskadra francuzka pod admirałem Baudin, pokazała się w d. 5 b. m. przed Neapolem.

Anarchiści wpływający na rewolucyą w lutym, lecz z przyczyny ich zasad od wszelkiego udziału w rządzie wykluczeni, po bezskuteczności wszelkich środków, przywiązali się obecnie silném współczuciem do sprawy polskiéj, która zarówno pod monarchią, jak i w obecnéj Rzeczypospolitéj ma sympatyą,— aby pod tym pozorem strącić nietylko komissyą wykonawczą, ale nadto i zgromadzenie narodowe, a przez to nierozważną klassę ludności do gwałtownych doprowadzić czynów, które gdyby się udały, terroryzm z r. 1793 objąłby panowanie, i onych anarchistów na czele władzy postawił. Należy przeczytać wyciągi z depeszy sprawującego interesa francuzkie w Berlinie, aby się przekonać, iż poruszenie na korzyść Polski obecnie przez anarchistów wzniecone, jest tylko dążeniem sprzysiężenia, dla strącenia zgromadzenia narodowego, nie zaś działaniem na korzyść Polaków.

Nowy minister spraw zagranicznych p. Bastide miał onegdaj długą konferencyą z dyplomatycznemi reprezentantami Austryi, Pruss i Rossyi, co do położenia sprawy polskiéj.

— *Dnia* 17 *Maja*. —

Na dwie godziny przed otwarciem wczorajszego posiedzenia zgromadzenia Narodowego, liczne oddziały wojska i gwardyi otoczyły gmach posiedzeń, zatoczono działa przed wejściem, i jednym słowem chwycono się wszelkich środków ku zapobieżeniu nowemu zamachowi. Przedmiotem dyskussyi były wypadki onegdajsze. Na początku zaraz sessyi p. Garnier Pagès w imieniu kommissyi wykonawczéj oznajmił, że w mieszkaniu p. Sobrier aresztowano 75 ludzi, znaleziono broń i amunicyą, daléj że klub *praw człowieka* i klub Blanqui zostały zamknięte, tudzież iż pp. Blanqui, Barbes, Albert, Quetin i i Raisant odwiezieni zostali do zamku Vincennes, zaś pp. Raspail i Huber osadzeni w Luxemburgu, że p. Saisset szef sztabu gwardyi Narodowéj został aresztowanym, a pułki liniowe stojące w okolicach Paryża powołane są do stolicy. Następnie roztrząsano postępowanie prefekta policyi p. Caussidière którego straż przyboczna złożona z gwardyi republikańskiéj i tak zwanych górali działała w duchu klubistów, i opiérała się przywróceniu porządku. Zgromadzenie uchwaliło aby natychmiast gmach prefektury obsadzony został gwardyą Narodową i wojskiem, co skłoniło p. Caussidière do złożenia urzędu prefekta. Wieczór zaś podał się do dymissyi jako reprezentant ludu.

Oto jest projektowane przez klubistów ministeryum: Caussidière minister spraw wew., Flocon zagranicznych, Louis Blanc handlu i rolnictwa, Albert robót publicznych Victor, Schelcher marynarki i kolonii, Pierre Leroux sprawiedliwości, Cavaignac wojny, Huber finansów, Proudhon oświecenia, Sobrier prefekt policyi. Władza wykonawcza: Ledru Rollin, Barbes, Blanqui.

Przeszło 60 aresztowanych, zawieziono do Vincennes dziś rano. *(D. Polit.)*

Monitor ogłosił dekret rządowy znoszący gwardyą republikańską, górali, Lionczyków, i wszystkie inne nieregularne uzbrojone korpusy. Innem roz–

porządzeniem, zarządzono utworzenie korpusu z 2000 piechoty i 600 jazdy pod nazwiskiem „Paryzkiéj republikańskiéj gwardyi.“ (P. S. A.)

— *Dnia* 18 *Maja*. —

Na wczorajszém posiedzeniu zgromadzenia narodowego p. Recurt minister spraw wewn. zawiadomił izbę, iż na piérwszą wiadomość o dopełnionym przeciw reprezentacyi narodowéj zamachu, gwardye narodowe miast Amiens, Cambrai i t. d. pospieszyły w pomoc Paryżowi, i odtąd stolica może rachować na 500,000 gwardyi posiłkowéj z okolic która na piérwszy sygnał przybędzie w pomoc 200,000néj gwardyi paryzkiéj. Oznajmia daléj, iż kommissya wykonawcza mianowała jen. Cavaignac ministrem wojny, zaś p. Trouvé-Chauvel prefektem policyi w miejsce p. Caussidière dymissyonowanego. Następnie przedstawia izbie dwa dekreta do uchwalenia, z których piérwszy zabrania wszelkich zebrań i stowarzyszeń zbrojnych pod karą więzienia od 13 miesięcy do lat dwóch. Drugie stanowi, że terrytoryum Francyi i jéj kolonij wzbronione na wieczne czasy starszéj linii Burbonów prawem z 1830 roku, wzbrania się również Ludwikowi Filipowi i jego familii.

W dalszym ciągu posiedzenia p. Cremieux przedstawia projekt dekretu stanowiącego, że członkowie kommissyi wykonawczéj nie będą obowiązani do zasiadania w zgromadzeniu narodowém lecz tylko ministrowie. P. Duvergier de Hauranne wynurza obawę, aby przez to odłączenie komissyi wykonawczéj, w miejsce monarchii nie nastąpiła *pentarchia* (śmiéch). Zgromadzenie nic w téj mierze niepostanowiwszy przystąpiło do porządku dziennego, którym naznaczony był wybór 18 członków kommissyi do ułożenia projektu konstytucyi. Sześciu tylko członków wybranych zostało większością bezwzględną mianowicie pp. Cormenin, Marrast, Lamennais, Vivien, Tocqueville i Dufaure. Wybór innych 12 członków do dnia następnego odłożonym został.

Liczba osób aresztowanych wczoraj i dzisiaj wynosi przeszło 200. Instrukcya kryminalna rozpoczęta wczoraj, szybkim postępuje krokiem.

Za kilka dni miasto Paryż będzie wybiérało 12 nowych deputowanych na zgromadzenie narodowe w miejsce pp. Béranger i Caussidière dymissyonowanych, p. Schmidt którego wybór został unieważniony, tudzież pp. Bastide, Pegnerre, Marrast, Dupont (de l'Eure) Cavaignac, Cremieux, Lasteyrie, Bethmont i Récurt, którzy wszyscy wybrani powtórnie na prowincyi oświadczyli, że chcą reprezentować wydziały prowincyalne. (*D. Polit.*)

W Ł O C H Y.

Genewa 11 *Maja*. W Piacenzii, która od początku z pomiędzy wszystkich włoskich miast, najwięcéj okazywała się przychylną do połączenia się z Piemontem, większością głosów doprowadzono do skutku ogólne życzenie. Z głosów, oświadczyło się 10 za Parmą, 60 za Lombardyą, 300 za Piusem IX, a 37,000 za Piemontem. Oprócz Piacenzii i Regio, Parma do tegoż samego przystąpiła związku. (P. S. A.)

Wiedeń 20 *Maja*. Czytamy w Gazetta piemontese z d. 13 maja następującą wiadomość: Wiemy z wiarogodnego źródła, że Papież 8 b. m. przesłał list własnoręczny do cesarza Austryi, ofiarując mu pośrednictwo swoje, pod warunkiem jednak, aby się zrzekł Włoch zupełnie. Ojciec Ś. wzywa prawo, jakie służy narodowościom do konstytuowania się, cytuje przykład Niemiec, i wnosi że po ostatnich wypadkach zaszłych w Lombardyi, jest rzeczą niemożebną, aby Austrya dłużéj we Włoszech rządziła. (*Dz. Polit.*)

T U R C Y A.

Konstantynopol 26 *Kwietnia*. — Od dni kilku wielki ruch w tutejszéj dyplomacyi; oddawna nie wymieniano tylu not pomiędzy dywanem a reprezentantami wielkich mocarstw. Głównym przedmiotem tych wszystkich konferencyj są, jak się zdaje, xięztwa naddunajskie, o których spokojność, tak ważną dla Turcyi, bardzo się lękają.

Porta przesłała reprezentantom wielkich mocarstw memorandum tyczące się utrzymania pokoju w stolicy. Instrukcye przesłane oficerom dowodzącym siłą zbrojną, pozwalają żołnierzom dawać ognia lub używać bagnetu przeciw opornym. (G War.)

G R E C Y A.

Ateny 7 *Maja*. Onegdaj uczyniono morderczy zamach na posła Tureckiego, któren szczęściem tylko w lewe ramie ranionym został, zkąd jednak niebezpieczne i ważne w skutkach zawikłanie z Turcyą może nastąpić, a zarazem i z Anglią, któréj poseł już energicznie oświadczył się. (G. Wr.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 22 *do dnia* 22 *Maja.*

Janicki Teodor ob., Dzieduszycki Juliusz hr, Tomkowicz Józefa ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Dylewski Dr., Leligdowicz, Kodrębski, do Galicyi.
